

Moland menighetsblad

Nr. 3 – høst 2022

72. årgang

Foreldrene var med da Karen Marie Lereim Sævareid ble inn-satt som ny prest

*I dette nummer kan du også blant annet lese dette:
Nye trender i kirken*

- *Han mottok personlig hilsen fra paven*
- *Den gamle kirkeklokken i Flosta er sendt til reparasjon*
- *Olsok vandring i strålende sol*
- *Kronikken: Gudshus til salgs*

Leder: En ønsket utvikling

I denne utgaven av menighetsbladet starter vi en ny serie hvor vi ser nærmere på utviklingen av folkekirken, etter at beslutningen kom for ti år

siden, om å skille kirke og stat. Jeg vil si at utviklingen av folkekirken har vært en ønsket utvikling. Når de kirkelige ritualene i stadig større grad blir preget av personlige ønsker og initiativ, så er dette etter min mening helt naturlig. Ja, jeg vil gå så langt å si at vi gjerne kunne ha påvirket utviklingen enda mer i retning å kunne ha lokale tilpasninger, og bestemme selv mer av innholdet i de kirkelige ritualene.

Dette gjelder ikke mist det å kunne tilpasse gudstjenestene til folk i alle aldersgrupper. For det er ikke gitt at den tradisjonelle gudstjenesten er den som best treffer den yngre generasjon. Derfor må vi kunne gjøre gudstjenester på forskjellig vis og fortsatt kunne

kalle det gudstjeneste. Vi har fokus på dette i Moland menighet, men jeg vil ikke si at vi har lyktes helt med å tilpasse gudstjenestene til dagens behov.

Ellers er vi fortsatt litt i startgropa i forhold til å få i gang aktiviteter vi planla før koronaen. Dette gjelder for eksempel supertorsdag; et tilbud til alle aldersgrupper, og gjerne spesielt barnefamiliene, om å komme til kirka for å få et varmt måltid like etter arbeid- og skoletid. Så jeg håper alle har lyst å komme tilbake til kirka for igjen å bli en del av fellesskapet og benytte seg av de mange tilbudene vi nå planlegger.

Jeg ser og veldig frem til å samarbeide med vår nye prest og vår nye organist. De har allerede funnet seg vel til rette hos oss, og jeg håper vi skal klare å spille hverandre gode til beste for menigheten vår.

Leder Åge Andre Brømnes

Prestens hjørne v/ Elin Ann Øvensen

Hvor fleksibel skal kirken være?

Samfunnet og vi mennesker er i stadig forandring, og som mennesker er vi forskjellige. Hvordan kan kirken forholde seg til det? Hva er fleksibelt, og hva bør vi beholde? Det er spørsmål vi stadig stiller oss, og prøver å finne gode løsninger på.

I vårt moderne demokrati har vi en stor grad av frihet og kan bestemme mye selv. Men enkelte ytre faktorer som lover og regler, og hva som er populært og på mote har også mye å si. For de fleste av oss lever ikke i et vakuum, og vi blir påvirket av samfunnet rundt oss i større eller mindre grad. Vi er samtidig også forskjellige som personer, og liker ulike ting.

I et trossamfunn som Den norske kirke har vi en del ting som gir oss noen rammer både av det læremessige som en luthersk kirke, og når det gjelder hvordan en gudstjeneste bygges opp. Mens noe varierer.

I menighetslivet prøver vi å beholde det som er verd å beholde, for eksempel når det gjelder sang og musikk, mens noe gjøres på nye måter anno 2022. Når vi har konfirmasjonsgudstjeneste opplever de som er med på denne høytidsdagen, at man har en blanding av moderne ungdomssanger som «Hjerteslag» og tradisjonelle salmer som «Deg være ære».

Noen av sangene kan helst bare konfirmantene, mens de fleste kan stemme i med de kjente salmene. En annen ting er en ytre ting som klær. I vår menighet har konfirmantene hvite kapper på seg under

konfirmasjonen. Det minner oss om Jesu renhet, som konfirmantene har fått del i gjennom dåpen. Kappene gjør også at det blir mindre fokus på hva konfirmanten har på seg av festklær, noe som varierer av ulike grunner. Når mange konfirmeres samtidig får gudstjenesten derfor ikke et spesielt individuelt preg. Det kommer heller i forbindelse med konfirmasjonsselskapet.

Noe annet er det med gravferder som det skrives mer om i dette nummeret av menighetsbladet. Både begravelsesbyråene og de som jobber i kirka prøver å gi seremonien et personlig preg hvis de nærmeste ønsker det.

Enkelte ganger har avdøde også hatt spesielle ønsker for gravferden. Det kan være sangvalg, musikk, dikt, blomster og hvordan kista skal være. Og som regel finner man gode løsninger sammen.

Jeg tror det er viktig med god kommunikasjon, så man i fellesskap kan finne ut av hvordan ting kan gjøres. Det gjelder både i forbindelse med gravferd og alt som skjer i menighetslivet.

Ta gjerne kontakt hvis du ønsker en nærmere samtale om dette emnet!

Gudshus til salgs

Vår kronikør, Frode Welanders fra Eydehavn, undrer seg over små og store ting i samtiden. I denne kronikken tar han for seg ulike sider ved miljøperspektivet, og Gudshus som er til salgs.

Jeg er en gammel mann på 85 år og har det trolig som mange andre gamle; De savner den verden de levde i da de var yngre. En etter en går familie og venner ut av tiden, de som vi var glade i og som vi pleide omgang med.

Jeg har bygslet plass på kirkegården, en fredfull plass hvor jeg vet jeg skal ligge. Jeg håper Vår Herre tar imot meg når jeg kommer. På samme felt ligger mange av mine gamle pasienter. Jeg kjenner deres livshistorie og er takknemlig for å ha kjent dem og vært deres venner. De var på en måte min «menighet».

Verden forandres med akselererende hastighet og faren for å bli fremmedgjort i siste fase av livet er stor. Miljøkostnadene blir stadig mer synlig for alle: Tørke, flom, fugle – og dyreliv som blir borte, fiskebestander som kollapser, avlinger som blir ødelagt. Vår barndoms verden blir mer og mer fjern.

Det er lett å miste troen på fremtiden og i all elendigheten; miste troen på Gud. Kristne kirker sliter med å rekruttere nye medlemmer og reduserte menigheter sliter med økonomien.

Et nettsøk på «kirker for salg» får opp en rekke annonser om kirker som er lagt ut for salg. I USA har dette skjedd med flere tusen kirker, men også mange i Norge og andre deler av verden. Bygg som en gang var viet til tilbedelse og tro blir stående tomme eller bygd om til leiligheter. Folk trenger tro; tro på tilgi-

velse, tro på en ny start, tro på at noe er større enn dem selv, tro på at det er en fremtid for våre barn og barnebarn.

Det er 500-års tørke i Europa, det er 22-års tørke i California, det er flerårig tørke i Sør-Afrika. Det er flom i Pakistan, der 33 millioner er uten hjem.

Jeg har en utklippsbok der jeg setter inn stykker fra avisen av aktualiteter som berører meg. En dag jeg bladde i den fant jeg følgende:

«For ett år siden fant lokale fiskere en båt 70 nautiske mil fra Barbados. Ombord var 11 personer, alle døde. De hadde lagt ut fra Afrika noen måneder tidligere med ønske om å komme seg til Kanariøyene. På en av de omkomne fant politiet en lapp der det sto:» Jeg skulle så gjerne sendt en sum penger til familien min i Senegal. Ha meg unnskyldt og farvel. Dette er slutten på mitt liv i dette marokkanske havet.»

Verden er full av mennesker som lever med et håp om et bedre og mer anstendig liv. Millioner er i ferd med å bli miljøflyktninger, som et resultat av den vestlige verdens livsstil og forbruk.

Det sender sterke signaler om at vi må gjøre andre valg enn vi hittil har gjort og dele på våre goder.

Vi rekker hånden ut for jorden og våre brødre der ute. Gud ber oss om å være medmenneske.

Illustrasjonsfoto.

Nye trender i kirken

I en serie artikler ønsker vi å sette søkelys på endringene som har skjedd etter at forslaget kom i 2012 om at den norske kirke og stat skulle skille lag og vi fikk en folkekirke, fra 2017. Har dette ført til nye tradisjoner og praksis? Har det gitt folk følelsen av større medbestemmelsesrett med tanke på planlegging av kirkelige ritualer som dåp, vielse, konfirmasjon og gravferd?

I den første artikkelen rundt dette temaet tar vi for oss gravferden og de endringene fagfolk mener har skjedd med denne kirkelige handlingen.

Gravferden har fått et mer personlig preg

Tekst: Steinar Ostermann Foto: Slåttene Begravelsesbyrå

Kister malt med farge og logo til favoritt-fotballklubben. Musikere som spiller avdødes favorittmusikk som naturlig del av seremonien. Eksemplene er mange på at gravferder de siste årene har fått et stadig mer personlig preg.

Få skulle være bedre kvalifisert til kunne snakke om nye trender når det gjelder planlegging og gjennomføring av gravferder enn begravelsesbyråene. Vi har satt oss ned i kontoret til Slåttene Begravelsesbyrå på Kystveien i Arendal sammen med gravferdskonsulentene Tommy Slåttene Aas og Geir Arnold Rue.

Firmaet har historie tilbake til 1927, og skulle være godt kvalifisert til å snakke om nye trender når det

vekt. Da alt i fra at minneordene blir litt lenger og musikkvalgene mer personlige, med utstrakt bruk av soloinnslag og avspilling fra feks Spotify.

Til og med blomstervalg og farger knyttes i større grad opp til hva avdøde likte. Det har f.eks. hendt at fotballfan som skal gravlegges har fått kisten malt med favorittklubbens farger og logo. Og har avdøde vært glad i sjøen, kan kista få et maritimt preg - malt i blått og påført et kompass.

gjelder gravferder.

Mener dere begge at gravferdene har fått et stadig mer personlig preg de siste ti årene?

- Ja, det er riktig. Men det er snakk om en gradvis utvikling, det er ikke noe som har skjedd plutselig. Det vi har sett de siste åra er at de personlige ønskene i forbindelse med gravferder tilleggs større

Vil dere oppfordre pårørende til å gi gravferden et mer personlig preg?

«Dette er gradvis kommet mer av seg selv, men vi ser verdien for de pårørende, at seremonien får et så personlig preg som mulig. Vi hører på deres tanker og følelser rundt dette, og så kommer vi med råd hvordan det kan gjøres. Men til syvende og sist er det de pårørende som tar disse valgene.

Vi vil for eksempel ikke legge press på pårørende om at en av dem skal holde minneord, men vi ser at det blir mer og mer vanlig at dette skjer. Vi tror og at dette er positivt som en del av sorgprosessen, ved at de personlige bidragene blir gjenkjennende på det livet avdøde har hatt. Dette ser vi har kommet mer og mer i de senere årene».

Når det gjelder valg av musikk, vil dere si at det blir stadig mer vanlig at pårørende har klare ønsker om hva de vil høre?

«Ja, det vil vi absolutt si. Ofte når vi møter de pårørende for første gang, så har de allerede tenkt ut hvilke sanger de vil ha. Vi vil da informere om hvil-

seg under Corona-tida hvor vi ikke kunne møtes fysisk til gravferder og minnestunder som vanlig. Så nå som gravferdene ofte er lengre og har fått et mer personlig preg, får vi ofte høre fra pårørende at dette har vært en god opplevelse midt i en tung stund. Det setter vi selvsagt stor pris på».

Og så ser dere kanskje at gravferdene i stadig større grad setter søkelys på det å feire et liv som er gått bort mer enn kun å sørge over dette?

«Ja, det gjør vi absolutt. Og det oppfordrer vi faktisk til i samtaler med familien. Det å få fram masse gode historier om avdøde og kanskje få folk til å trekke på smilebåndet og le litt. Det gjør noe med hele stemningen i rommet. Når dette skjer, ser vi at de tilstedeværende senker skuldrene ved at vi får frem mer rundt personligheten til den avdøde og gjerne morsomme ting rundt det».

Hvis vi ser frem i tid, hvordan tror dere dette vil utvikle seg, vil den personlige dimensjonen komme til å ta enda større plass ved gravferder?

«Vi ser ikke bort ifra det. Trolig vil man i Den Norske Kirke gradvis komme til å bli enda mer lempelige rundt dette, så ønsket om enda mer personlig preg ved gravferder tror vi kommer til å bli sterkere. Så vil det nødvendigvis ikke være noen motsetning mellom et mer personlig preg og det å ta vare på den kristne rammen. Det er mer snakk om smidighet fra alle parter rundt evnen til å tilpasse seg en ny tid», avslutter de to gravferdskonsulentene Tommy Slaattene Aas og Geir Arnold Rue.

Illustrasjonsbilde

ke regler som gjelder; at de må ha minimum to salmer inne i kirka og en ved jordpåkastelsen. Men utover dette skal det være mulig å ønske seg musikk som den avdøde likte å høre på. Så det kan gjerne være dansebandmusikk for den slags skyld. Men vi vil selvsagt og ha en dialog med prest og organist rundt dette, men det meste går greit».

Vil dere si at seremoniene i dag er blitt lengre og mer engasjerende med disse personlige bidragene?

«Ja, det er nok riktig å si. Dette så vi spesielt endre

Noen av de mest populære sangene i begravelser:

- Fields of gold – Eva Cassidy
- Gabriellas sang – fra filmen «Så som i himmelen»
- Hjemme i himmelen- Gudmundsen
- Blott en dag – Sandell
- You raise me up – Josh Groban
- Tears in heaven – Eric Clapton
- I have a dream – ABBA

Varm velkomst for ny Moland-prest og ny organist

Tekst: Steinar Ostermann Foto: Kjartan Telle

Søndag 12. august ble Karen Marie Lereim Sævareid innsatt som ny kapellan og Kristi Møllerup Skaten som ny organist i Moland menighet. De ble ønsket hjertelig velkommen av prost Jorunn Raddum i Arendal prosti og en rekke mennesker som var møtt frem for å overvære innsettelsen i Stokken kirke.

I sin tale under innsettelsen sa prost Jorunn Raddum bla dette i sin hilsen til de to nyansatte i menigheten:

«Moland menighet – en plass for alle» har dere som motto for menighetsarbeidet deres. Da vi kom inn i kirken, ble vi møtt av fine bannere med mottoet skrevet på, sammen med stoler i ulike utførelser og størrelser. Lenestol, barnestol, konferansestol, kjøkkenstol, en eldre stol og en plaststol. I dag skal vi heller ikke glemme krakk – eller orgelkrakk! Vi markerer jo også at dere har fått en ny medarbeider på galleriet. Det er stoler for enhver; stoler som forteller meg at her ønsker dere plass til forskjellighet, plass til barn og til voksne, plass å være sliten, plass til å ha det travelt, plass til å streve, plass til å le.

Ikke står stolene linet opp på rekke heller; de leker seg i luften og inviterer til at vi kan gjøre det samme. Det er jo noe som heter «stolleken»

De fordeler seg nesten tredimensjonalt, både i bredden og lengden, høyden og dybden. Jeg tenker at det er et flott bilde visjonen deres, ønsket om virkelig å være kirke for alle.

Karen Marie; vi er veldig glade for at du har beveget deg i lengden, ned til oss! Nå ligger hele bredden av prestetjenesten foran deg, fra konfirmanntimer og sykehjems-andakter, gjennom møter med mennesker i glede og i sorg, til hverdagens arbeidsdager og fellesskap med staben her; til gudstjeneste og høytid.

Det skjer samtidig med at Kristi Møllerup Skaten har steget opp på galleri og orgelkrakk og nå skal fylle rommet med spill – i samspill med. Så skal hver dag og hver hendelse også hvile i at Gud er med dere og oss alle, og kan gjøre uendelig mye mer enn det vi ber om og forstår».

Prestens innsettelsespreken

I sin første preken i Moland menighet tok Karen Marie Lereim Sævareid for seg fortellingen om Esau og Jakob. En fortelling om forsoning og tilgivelse, underkastelse og kanskje litt om å stå opp for seg selv. Her har vi klippet litt fra hennes preken:

«Esau og Jakob var tvillingbrødre, og noen husker kanskje fortellingen om de to brødrene som en litt morsom søndagsskolefortelling. Men egentlig er den alt annet enn morsom. Ifølge fortellingen, så lurte Jakob nemlig til seg en hel masse rettigheter og verdier ved å lure faren sin på dødsleiet. Det hadde seg nemlig slik at arven og velsignelsen skulle gå til den førstefødte, og det var Esau. Forståelig nok, så syntes Jakob at det var fryktelig urettferdig, for det er jo litt tilfeldig hvem som kommer først ut av tvillinger. Men sånn var loven og Esau var eldst.

Prost Jorunn Raddum, organist Kristi Møllerup Skaten, mor Lereim, ny kappellan Karen Marie Lereim Sævarud, far Lereim og sogneprest Elin Ann Øvensen.

Den som selv har vært sjalu, eller vært eksponert for andres sjalusi, vet at sjalusi og egoisme kan lokke frem de mest avskyelige egenskapene hos oss, og for Jakob gikk det riktig ille. Faren deres, Isak, var blind, og skilte mellom de to brødrene ved å kjenne på huden deres. Esau var veldig hårete, mens Jakob var glattere. Jakob kledde seg i dyrepels og lurte faren til å tro at det var broren. Og slik gikk det til at Jakob fikk både førstefødselsretten og velsignelsen, som Esau skulle hatt.

Da Esau oppdaget hva Jakob hadde gjort ble han rasende, og truet med å ta livet av han, så Jakob rømte langt av sted, bort fra hjem og familie.

Det går tilsynelatende godt med både Esau og Jakob. De lever som beduinere og får familie, store buskaper, og mange slaver, som var et tegn på velstand på den tiden. Men på tross av det, var Jakob en sorgtung mann, full av anger, som lengtet etter nære familiebånd.

Så, på et tidspunkt, tar han mot til seg. Og nå er vi kommet til dagens tekst. Nå får det briste eller bære. Jakob orker ikke å leve i skjul, med frykt og anger. Han vil møte broren sin og gi relasjonen deres en sjanse. Han vet han risikerer livet, men lar det stå til. Det kan virke som om han heller vil dø, enn å fortsette å leve med alt han bærer på.

Han er neppe særlig høy i hatten når Esau er på vei med en hel hær av folk. Jakob sender en kjempeflokk av kameler, sauer, esler og kuer i forveien, som en gave til Esau, i håp om å blidgjøre han nok til å spare livet hans. Så stiller han seg opp med resten av buskapen, koner og unger og eiendeler, klar til å gi fra seg alt han eier og har, kanskje også livet.

Så skjer det forløsende: Esau slår ut med armene og løper han i møte og omfavner ham. Jakob er tilgitt. Det hele er så ufortjent og overveldende for Jakob at han ser Gud selv i ansiktet til Esau. Guds ansikt, som lyser mot ham og viser ham nåde og kjærlighet, og løfter av han den tunge sekken av skyld og skam som han har drasset på i så mange år. En typisk god erfaring av å be om tilgivelse, vil jeg si.

For det er det som er fokus i fortellingen i dag. Å be om tilgivelse.

Lesetekstene handler om å snakke pent om og til hverandre, og evangelieteksten handler om å tilgi, men i prekenteksten er fokuset rettet mot det å be om tilgivelse. Tradisjonelt har det nok vært mer fokus på å tilgi enn å be om tilgivelse. I alle fall mennesker imellom. Vi ber syndsbekjennelsen, og vi hører om nåde og tilgivelse hos Gud – heldigvis, for nåden er det viktigste budskapet vi har å forkynne. Likevel kan jeg ikke klare å la være å tenke på alle de som har latt seg utslette og overkjøre fordi velmenende predikanter har forkynt om nåde og tilgivelse på en måte som har gitt næring til skam og skyld snarere enn det har vært til oppbyggelse. Vend om, synder! Tilgi sytti

ganger sju, vend det andre kinnet til. Den som ikke tilgir, blir heller ikke tilgitt! Elsk din neste som deg selv ...

Jeg tror ikke alltid at det er strengt nødvendig å tilgi. Ikke for den andres skyld, ikke for Jesu skyld heller. Men jeg tror man kan komme til det vi kaller en forsoning. Forsoning er noe annet enn tilgivelse. Noe som skjer i eget liv, som gjør at man kan riste av seg makten det vonde har fått i livet. Som gjør at man kan gå videre som et oppreist menneske. Ikke glemme, eller leve som om det aldri har skjedd, men at man kan ta livet tilbake. Finne igjen en kjærlig Gud midt i det vonde, og finne glede og trøst i menneskelig fellesskap.

Mye har skjedd siden Esau og Jakob, men Gud er den samme. Han tar fortsatt imot oss og våre liv, som Esau tok imot Jakob. Kanskje var det egentlig for stort til at Esau selv kunne gjøre det. Kanskje det var derfor Gud kom til syne. Han forhastet seg ikke, Esau. Vendte ikke det andre kinnet til den kvelden ved dødsleiet til faren. Løp ikke etter Jakob og prakket på han tilgivelse. Det tok mange år.

Og noen ganger tar det lang tid. Noen ganger, når ting blir for stort for oss, så lar det seg kanskje ikke gjøre for enkeltmennesket. Like fullt får vi muligheten til å leve i Guds fellesskap, og være en del av et "vi", som strekker seg ut over tid og rom. Komme med livene våre, og oppleve at de tas imot og velsignes, og rom for vanskelige tanker og store prosesser.

Nå har jeg kommet hit, med meg og mitt liv, til dette fellesskapet. Jeg åpnet med en liten klage over de gammeltestamentlige tekstene, og en påstand om at de oppleves irrelevante. Nå er det jo faktisk sånn at konflikter knyttet til arveoppgjør stadig er like aktuelt, og det er jo faktisk også et arveoppgjør som har ført meg hit.

Og nå som alle sommergjestene reiser hjem og det går opp for meg litt etter litt at jeg ikke skal hjem igjen, så er det mulig at jeg trenger litt hjelp til å tilgi mannen min for dette utover høsten. Jeg grugleder meg til fortsettelsen, men jeg har store forventninger til at fellesskapet bærer også her».

Den nye kapellanen i Moland menighet, flankert av sine foreldre.

Salmestafetten

Tekst: Torunn Brømnes

Pappa var på Myratunet for en stund siden. Han var mest sengeliggende, men «hyrdestaven» sto i sengenden, til hjelp når han skulle opp. Ikke noe krykke her, nei, men en pinne med et slags håndtak, som han hadde funnet i skogen og som egner seg bra.

«Hyrdestaven» var en grei innledning til en prat når pleiere, leger og de som lå ved siden av ham så staven. Han fortalte at veien oppad var klar og pekte oppover med den og formidlet viktigheten av det.

Hvor fort et liv går, ser jeg nå, som 65 åring og mange med meg. Ikke minst pappa på 90. Det er noe med å bruke dagen i dag. Det er noe med sekunder, minutter og timer. Hvor blir dagene av?

Jeg jobber mye sammen med eldre, og alle har sin historie. Det er ikke alltid vi får så mye innblikk i tidligere levd liv, men alle har noe, som er viktig for dem å formidle.

For mange år siden var jeg på et møte på «gamle» Dalen Misjonshus. Det som gjorde mest inntrykk, var noen damer som sang, og ei av dem var alvorlig syk.

Da hun med sin kraftige røst stemte i: «Det enda som bär», da tror jeg ikke at det var mange tørre øyne i salen. Tross alt vondt og vanskelig og sikkert mange spørsmål med «hvorfor meg?», hadde hun også veien oppad klar og et mål i vente, som var viktig å formidle videre.

Vi har et liv her på jorden og jeg har et ønske om at flere må få se viktigheten av å ta et standpunkt for

hvor de vil tilbringe livet etter døden.

Å leve et liv sammen med Jesus her på jorda gir trygghet i hverdagen, og godt å vite at han er med hver dag. Dagene er ulike, men han «omslutter oss på alle sider.»

Jeg utfordrer Tora Ottersland til neste salmestafett.

Det enda som bär

*Det enda som bär, när allting annat vacklar,
Det är Guds nåd och Guds barmhärtighet.
All jordisk berömmelse och glans den slocknar,
När sist jag står hos Gud i härlighet.*

*Kor: Det enda jag vet, det är at nåden räcker,
att Kristi blod min synd, min skuld betäcker,
Det enda jag har att lita till engång,
det är Guds nåd, Guds gränslösa nåd.*

*Det enda som står igenom alla tider,
År Kristi kors och blodets säkra grund.
Ty allt, vad jag byggt av hö och strå, det faller,
Det varar blott en kort och flyktig stund.*

*Det enda jag har inför den vita tronen,
Det är en frälsad själ, Halleluja!
och detta är nog, ty all min synd blev sonad,
När Jesus dog för mig på Golgata.*

*Du kan høre flere innspillinger av Torunns salme på YouTube. F.eks.: **Det enda jeg vet** — Artur Eriksen*

Rapport fra klokkeprosjektet i Flosta kirke:

Den gamle kirkeklokka er i Nederland for reparasjon

Tekst og foto: Terje de Groot

Den gamle kirkeklokka fra Flosta kirke er på en spennende reise tilbake til Nederland, hvor den ble støpt for over fem hundre år siden. Terje de Groot fra Staubø som jobber hos Riksantikvaren har fulgt dette prosjektet gjennom flere år. Her er hans første rapport om arbeidet med å reparere den historiske kirkeklokka:

Vi vet ikke når den gamle kirkeklokka i Flosta kom til kirken etter at den ble støpt i Nederland i 1506. Den tidligste oppføringen i kirkeregnskapene er fra 1703, men klokka kan ha vært i kirken allerede fra 1500-tallet. Nye dateringer av tømmeret i kirken tyder på at den stående bygningen er oppført mot slutten av 1600-tallet, men vi har skriftlige indikasjoner på at det har stått en kirke på Flosta i hvert fall fra 1400-tallet av. Vi kan uansett slå fast at den noe spede klangen har vært en del av lydlandskapet omkring kirken i flere hundre år.

Klokka sprakk i 1995 og har vært taus siden den gang. At gamle kirkeklokker sprekker er imidlertid ikke så uvanlig. Den vanligste årsaken er gjerne at århundrer med ringing skaper spenninger i klokkebronsen, noe som igjen fører til svake punkter. Flostas klokke har også et svakt punkt fra støpetidspunktet av, og det var nettopp her at sprekken utviklet seg.

Daværende Flosta menighetsråd, og senere Moland menighetsråd, har vedtatt at klokka skulle repareres og tas i bruk igjen.

Og nå skjer det. Både Riksantikvaren og biskopen har gitt sine tillatelser, og i juli ble den hentet fra kirken og fraktet avgårde til Nederland for å bli reparert. Den måtte fraktes helt dit fordi denne typen reparasjoner ikke gjøres på våre breddegrader.

Signalene vi har fått fra klokkefirmaet Royal Eijsbouts utenfor Eindhoven i Nederland, er at selve reparasjonen vil gjøres i oktober. Men vi kan ikke si noe sikkert om når klokka kommer tilbake og i bruk igjen. Kan vi håpe på at den er på plass til jul?

Reparasjonen gjøres ved at det skadete feltet i klokka fjernes og erstattes av bronse med eksakt samme legering som resten av klokka, dvs. ca. 80% kobber og

20% tinn. Dette er den klassiske klokkebronsen. Bronsen sveises så med kirurgisk presisjon inn i det skadete feltet.

Vi må ommøblere litt på klokkene i tårnet for å få plass til alle tre, og dette skal vi få gjort i løpet av høsten.

Når klokka kommer tilbake er det meningen at den kun skal brukes i høytidene og ved spesielle anledninger i kirken. Den har en noe annerledes klangfarge enn de to nye klokkene fra 1995, men den vil sannsynligvis klinge på en interessant og god måte sammen med dem.

Kirkeklokka klar til avreise.

Mottok personlig hilsen fra pave Frans

Tekst: Steinar Ostermann

Foto: Steinar Ostermann/Nordgen Ansvarlig: Steinar Ostermann

I juni i år gikk den sterkt handicappede klimaambassadøren for FNs utviklingsprogram Mikael Haddad fra Longyearbyen til Frøhvelvet på Svalbard og overleverte paven's Package of hope: Flere poser frø fra land i Midt Østen og en bok paven selv har skrevet. Som leder for Frøhvelvet tok Åsmund Asdal fra Saltrød imot frøene og boka og mottok selv en personlig hilsen fra paven.

Vi møter Åsmund Asdal i den vakre hagen på Østre Mørfjær, like ved Saltrød, hvor han forteller om Paven's ønske om å samarbeide med det Globale frøhvelvet på Svalbard og viser frem den personlige hilsenen han har fått fra pave Frans: Ett signert bilde og en rosenkrans.

Åsmund Asdal med sin personlige hilsen fra pave Frans: En rosenkrans og ett signert bilde

Rosenkrasen er en meditativ serie bønner som først og fremst brukes innenfor den katolske kirke, hvor den anses å ha en viktig rolle i den kristnes daglige liv. Kilde: Wikipedia

Her forteller hvordan han har fått dette fra paven:

«Paven har et stort miljøengasjement og for ca. ett år siden fikk jeg beskjed om, at han ønsket å bringe en såkalt Pakke for håp (Package of hope) til Frøhvelvet. Han ville vi skulle ta vare på et av fem

håndlagede eksemplarer av hans bok *Why Are You Afraid, Have You No Faith?* Pluss frø fra flere land i Midt-Østen.

Selve overleveringen var en del av Michel Haddads såkalte Arctic Walk for klima og matsikkerhet. Haddad er handicappet fra brystet og ned og går med en

Han brakte frøposene og boken fra Paven til Frøhvelvet på Svalbard: Den handicappede klimaambassadøren Michael Haddad

slags stålramme som holder kroppen oppe. Han gikk med krykker fra sentrum i Longyearbyen til Frøhvelvet, en strekning på 4.5 km, som han brukte fire og en halv time på, før han overleverte pakken fra paven sammen med en større delegasjon.

Frøene ble lagt i Frøhvelvet og boken i en monter i et eget tilbygg til Frøhvelvet, der besøkende kan få se den.

Etter at seremonien med overleveringen var over, kom en utsending fra paven, Monsignore Lucio, bort til meg og sier at Paven gjerne vil gi meg en personlig gave som takk for et godt samarbeid: Et signert bilde og et rosary, som vel heter rosenkrans på norsk.; et lite krusifiks med et kjede på. Dette setter jeg selvfølgelig stor pris på å få; det er en fantastisk hilsen og det er flott å arbeide sammen med paven og andre med å ta vare på frø for framtida.

I ettertid har jeg utvekslet e-poster med Monsignore Lucio. Han hilser fra pave Frans som takker for samarbeidet og sier at han verdsetter høyt det arbeidet som gjøres med å ta vare på frø på Svalbard og at han setter stor pris på at vi også tar vare på hans bok.

En stor delegasjon var samlet ved Frøhvelvet ved overleveringen av paven pakke for håp

Vil du si at denne oppmerksomheten fra paven side kom overraskende på deg?

«Jeg kjente jo til paven miljøengasjement, men det er klart at når jeg mottar en mail fra Vatikanet med beskjed om at paven ønsker å legge et håndlaget eksemplar av sin bok, som det bare finnes fem av i verden, og en serie frø i Frøhvelvet, så kom det som en overraskelse. Men desto mer hyggelig. Og jeg vil si det er en stor anerkjennelse for arbeidet vi gjør ved Frøhvelvet».

Så paven miljøengasjement og Frøhvelvets oppgave passer godt sammen?

«Ja, det vil jeg absolutt si. Svalbard Globale Frøhvelv er et sikkert lager der genbanker verden over legger inn kopier av frø de har i sine frøsamlinger. Hvis de mister frø de har i egen genbank, så har Frøhvelvet på Svalbard kopier de kan få tilbake, slik at de kan fylle opp egen genbank igjen. Slik er Frøhvelvet svært relevant i forhold til klimaendringer fordi genene som ligger i frøene i Frøhvelvet vil kun-

ne gi oss planter i framtida, som kan produsere mat når vi får et annet klima.

Så derfor sammenfaller paven engasjement i forhold til miljø og klima godt med Frøhvelvets oppgave, som er å bevare genmateriale og genetisk variasjon av dyrkede planter for framtida», avslutter Åsmund Asdal.

Frøposene og boken fra paven har fått en sikker oppbevaring i Frøhvelvet, forsikrer Åsmund Asdal

Celebert sommerbesøk i Flosta kirke

Tekst og foto: Grethe Sofie Borges, som er menighetens faste guide i Flosta kirke.

I 1864 fikk byggmester Anders Thorbjørnsen oppdraget med å bygge om Flosta kirke. Han sto foran et meget omfattende arbeid, for kirken fikk et helt nytt utseende. I juli 2022 kom syv av hans etterkommere for å se kirken, og de kom helt fra den andre siden av kloden.

Hva handlet dette besøket om? Røtter - og en genuin interesse for sin norske arv.

Ny tid – ny stil

Utover på 1800-tallet ble Flosta kirke for liten for en raskt voksende befolkning. Noe måtte gjøres. Kyndige menn fra sognet leverte et forslag til utbedringer til arkitekt J.W. Nordan i Christiania, som utarbeidet tegninger. Dette ble Anders Thorbjørnsens arbeidsmateriale. Med et stort nytt kor fikk kirken tilbake sin opprinnelige øst-vest orientering. Det ble også bygget nytt tårn, nytt tak, veggene reist med fire laft og det ble satt inn store nye vinduer – alt i tidens aktuelle uttrykk: sveitserstilen.

Interiør og eksteriør fulgte også moten med lyse farger, og eikeådring på detaljene inne. Hele prosessen er godt beskrevet i praktboka om Flosta kirke (*Aanensen, Ytterdal, Nilsen 2003*). Her er også Anders Thorbjørnsen omtalt. Nå

Østveggen i rommet som i dag er menighetssal var kor i 1866. Veggene er det Anders Thorbjørnsen som har laftet.

kan vi legge til ny informasjon om ham takket være besøket i sommer.

Anders Thorbjørnsen og hans slekt

Byggmesteren fra Tvedestrand ble født på Grenstøl i 1824 som sønn av Thorbjørn Knudsen og Marthe Andersdatter. Thorbjørn var døpt i Arendal og bodde på Nes Verk i 1813.

Anders giftet seg med Anne Gjeruldsdatter fra Østerå i Holt kirke i 1852. Paret bodde først på Østerå, senere på Godderstad, men flyttet til Tvedestrand og Østerklev nr. 11. Først som leieboere, senere som huseiere. Anders bygde på det gamle huset slik at eiendommen også har adresse nr. 241.

Anders og Anne fikk mange barn, alle så nær som en datter utvandret til USA. En av sønnene, styrmann Georg Gunnelius Andersen f. 1856, slo seg ned i New York der han jobbet på havna. Det er hans etterkommere

vi nå skal følge. En av Georg Gunnelius sønner, elektriker Louis Gilbert, ble far til George Andrew som utvandret til Australia. Med ham forflytter altså en del av slekten seg over et nytt verdenshav, men vi skal se at både byggmesterens og styrmannens navn henger ved familien helt opp til i dag!

Gjestene fra Australia

George Andrew Anderson f. 1922 var opprinnelig verk-

Familien Dawson foran Anders Thorbjørnsens kirke slik den sto ferdig i 1866.

tøymaker og tjenes-tegjorde som navigatør i US Air Force under krigen. Han bosatte seg i Sidney og utdannet seg til tannlege. Det er hans datter Kristine Dawson, som sammen med sin familie besøkte vårt område i juli. Ikke bare Flosta, de var også i Holt og i Tvedestrand. I Thorbjørnsens hus i Østerklev ble de til og med invitert innenfor av

en meget gjestfri eier.

Kristine og hennes mann Rodney hadde med seg sine to barn Tim og Georgia, og tre barnebarn Alasdair (13), Heloise og Leo (begge 10). Kristine og Rodney bor i Killcare nord for Sidney, Tim i hovedstaden Canberra, mens Georgia og de tre barna bor i London. Ved siden av å være engelsklærer er Kristine er svært ivrig slektsforsker.

For meg som guide var dette en stor opplevelse. Jeg ble kjent med en svært hyggelig familie som opplevde det veldig spesielt å se Flosta kirke. Her har Anders Thorbjørnsen satt spor etter seg, og på et vis fremdeles er levende tilstede.

Det hører også med til historien at Anders Thorbjørnsens søster Marthe giftet seg med Even Larsen i «nye» Flosta kirke i 1866. Hun bodde på Narestø. Anders selv ble enkemann i 1890, men giftet seg på nytt med en vesentlig yngre niese før han selv sovnet inn i 1902.

På sine eldre dager drev han butikk i kjelleren i sitt gamle hus. Anders Thorbjørnsen er også kjent som byggmester av Tvedestrandts folkeskole i 1867.

Tre konfirmanter i Moland menighet

Tekst og foto: Elin Ann Øvensen

Vi har spurt noen spørsmål til tre av dem som ble konfirmerte i høst om hva de syns om konfirmanntida. I løpet av året hadde de et felles konfirmantopplegg, men selve konfirmasjonen var i de tre kirkene i soknet. De fikk tre spørsmål.

Hva syns du om konfirmanntida?

Hva likte du best?

Er det noe vi kunne gjøre annerledes?

Oda Bjørgum Mørland,
Austre Moland kirke

Konfirmanntiden har vært heilt fantastisk, noe gøy å se frem til i uka.

Det jeg likte best var at prestene var veldig snille. Det vi kunne gjort annerledes til neste gang var at vi gjorde det litt mer livlig i undervisningen, siden det ble mye stillesitting.

Odin Odberg Tvermyr,
Austre Moland kirke

Jeg syntes det var greit, gøy! Ikke kjedelig! Det jeg likte best var selve konfirmasjonsdagen, både i kirka og festen etterpå!

Det kunne gjerne vært litt mer action, konkurranser og lignende. (Her må presten innrømme å ha stilt et ledende spørsmål!)

Kitty Ayshiah Theobald, Stokken kirke

Konfirmanntiden var kjempegøy!

Den beste delen av konfirmasjonstiden var skjærgårdsleiren på Risøya. Det var koselig å være med venner og se på spennende konserter. Det er ikke noe spesielt som jeg tenker kunne ha vært annerledes.

Stokken konfirmanter 2022

- Foran fra venstre:** Ida Skorpen Nodland, Emilie Stokke, Emilie Alexandra Bredesen Engø, Andrea Tveit Kjos og Alexandra Hansen.
- 2.rekke fra venstre:** Menighetspedagog Liv Olsen Straume, Thea Oland, Thea Madsen Stenersen, Victoria Myre Sundsdal Lillebø, Ada Louise Haddeland Hansen, Melisa Thorsen, Celine Benestveit Andreassen, Stine Hammering, Mille Ulven og sokneprest Elin Ann Øvensen.
- 3.rekke fra venstre:** Rikke Kristensen, Mathilde Kismul Hansen, Angelica Tran Grøslø, Kitty Ayshia Theobald, Henriette Bjornes Madsen, Nora Straume og Linnea Eliassen Stølefeldt.
- 4.rekke fra venstre:** Chrisander Larsen, Emrik Pedersen, Kevin Haslund Nilsen, Jacob Hamre, Jonatan Strengenes-Våge, Alexander Johansen, Hans Christjan Joten Slokvik og Erik Langnes.
- 5. rekke fra venstre:** Rolf Valle-Vik, Philip Müller Helgesen, Tobias Krossli, Kristian Sagemoen, Kevin André Gjeruldsen, Didrik Kaino Ryder, Lasse Gundersen Heiland.

Prekentekest på konfirmasjonsdagen var matt 22, 36 – 40:

«Mester, hvilket bud er det største i loven?» [37](#) Han svarte: «*Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte og av hele din sjel og av all din forstand.*» ³⁸ Dette er det største og første budet. [39](#) Men det andre er like stort: *'Du skal elske din neste som deg selv.'* [40](#) På disse to budene hviler hele loven og profetene.»

Flosta konfirmanter 2022

Foran fra venstre:

Sokneprest Elin Ann Øvensen, Emilie Fredriksen Andersen, Maja Dalen Gundersen, Wenche Sofie Solfeld-Berg, Emilia Bråten, Henriette Pedersen og menighetspedagog Liv Olsen Straume.

I midten fra venstre:

Steffen Kalleberg Von Schlanbusch, Madeleine Davidsen, Eline Høiås Evensen, Kamilla Landgren Albert og Linnea Dybdahl Haug.

Bak fra venstre:

Albert August Salvesen Kvalheim, Felix Sølvberg Andersen, Harald Gustav Glastad Snarheim og Marius Tobias Krosshøl.

En av salmene vi lærte og sang var Hjerteslag:

Gud, vekk opp mitt indre så jeg kan lære å tenke som Deg,
Gud, åpne opp mine øyne, så jeg kan se hvem som trenger Deg gjennom meg.

Ref: Jeg vil gå dit Du går. Hvor enn Du kaller hjelp meg å følge.
Jeg vil se de Du ser, hvert knuste hjerteslag.

Austre Moland, konfirmanter 2022

Foran fra venstre: Sokneprest Elin Ann Øvensen, Oda Bjørgum Mørland, Natasha Fosse, Stine Fløistad Westergaard, Iselin Tveite Abrahamsen, Karen Bjørgum Mørland, Nils Martinus Terjesen, Sindre Karlsen Vehus og menighetspedagog Liv Olsen Straume

Bak fra venstre: Tobias Moy Sagemoen, Jakob Skjulestad Knudsen, Knut Håvard Skarstøl, Simen Åsheim Tvermyr, Odin Odberg Tvermyr, Vetle Tollefsen, Markus Aanonsen, Christoffer Hald Kylland og Andreas Noddeland.

Fra Norsk salmebok nr. 564, sang vi også:

Som barn i ditt hus
har vi hver og en ett sted,
der vi kan søke ditt ansikt,
og du gir oss av din fred.
Så møtes vi her i din store faderfavn.
Du lar oss juble og glede oss
når vi er samlet i ditt navn.

Du har lovet å være til stede
for å dele vår sorg og vår glede.
Gi oss vilje og mot til å leve,
Herre, som barn i ditt hus.

Gull konfirmanter Austre Moland kirke 2022

Tekst: Elin Ann Øvensen Foto: Leif Tvermyr

Søndag 11.september kom mange 50-årskonfirmanter sammen i kirkestua i Austre Moland. Der var det stelt til fest, og etterpå deltok de på kveldsgudstjeneste i kirka. Vi har spurt to av konfirmantene om hva de syns om samlingen og de har mimret litt sammen.

På bildet ser vi følgende folk: Foran fra venstre: Helga Frydenberg (Mørland), Anne Lande (blå kjole), Signe Lise Vaaje Hjellen, Wenche Johannessen (Olsen), Jorunn Landbø Vikingsdal, Bjørge Thunes Augland, Tore Frydenberg. Bak fra venstre: Tordis Fløistad Terkelsen, Ellen Tørny Pedersen (Johannessen), Kari Fløystad, Anne Gunn Tullander (Aslaksen), Audun Kjevik, Glenn Ager-Wick, Kjell Lauvland, Leif Ove Tvermyr.

Jorunn Landbø Vikingsdal:

Det var en flott opplevelse å være gullkonfirmand! Men nokså vilt å tenke på at det allerede er 50 år siden vi var konfirmanter! Det var koselig å treffe de som man var konfirmert sammen med, siden det jo er sjelden at vi treffes. Oppmøtet var godt, og to av gullkonfirmantene var riktig langveisfarende, fra Molde og Trondheim. Jeg syns det var godt gjort at de kom på festen! I kirkestua var det stelt så fint til av komitéen, Bente Brekka og Kari Ramleth. Takk til dem! Praten gikk og vi kosa oss veldig.

Leif Ove Tvermyr fortsetter:

Vi hadde undervisning på kveldstid, og de fleste kom seg fram på egen hånd. Noen gikk, noen sykla og noen kom vannveien i robåt.

Mitt, litt spesielle minne fra den tida, var at presten lovte oss en tur i kirketårnet. Det ble det aldri noe av, til min store skuffelse.

I vår tid som konfirmanter, var det «overhøing» på

selve konfirmasjonsdagen. Vi mimret om hvordan vi stod i to rekker langs midtgangen, mens sognepresten gikk fram og tilbake for å høre oss i «leksa». Det kunne være alt fra De ti bud, Fader vår, salmevers, trosartikler o.s.v. De fleste av oss svetta i hendene, og så ned i gulvet for ikke å bli spurt. Men alle bestod, og vi var lettet, da det var over.....

Noe alle husket, var festen i prestegården, i løpet av konfirmanttida. Vi var enige om at fru Kjøl måtte være litt av et «rivjern» som ba sammen alle konfirmantene fra Austre Moland, med foreldre, til fest i prestegården.

Hun serverte påsmurt mat, saft, kaffe og kake. – og alle mintes vi våres favoritt: loff med gelé og banan på. Gelé m/oppskjært banan var laget i sandkakeformer. Disse spesielle smørbrøda gikk det «gjetord» om, fra kull til kull..... Gilde minner!

Så på vegne av oss alle: **TUSEN TAKK** for flott initiativ fra menighetsråd, prester og ansatte!

Olsokvandring i strålende sol!

Tekst og foto: Elin Ann Øvensen

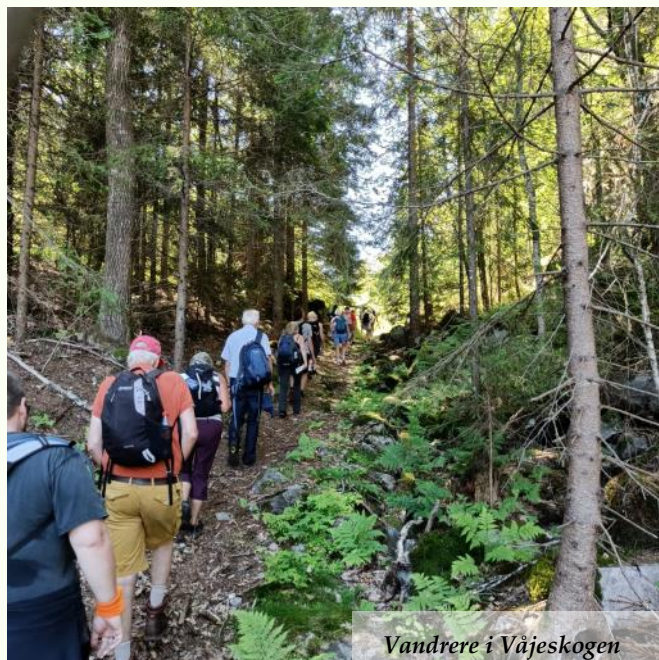
Fredag 29.juli ble mange vandrere med på tur fra kirke til kirke til kirke i Olav den helliges fotspor. De begynte i Holt kirke om morgenen, og gikk via Austre Moland helt fram til Trefoldighetskirken i Arendal om kvelden. Det ble en givende tur, med en variert meny av både åndelig og kroppslig føde. Og været var aldeles strålende!

Mange møtte opp i Holt kirke til morgensang og fikk se et lite spel om Olav den hellige som barn og ung-

«Slaget på Stiklestad»

stad, gjennom Våjeskogen og over prestegårdsjordene til Austre Moland kirke. Det ble servert fiskesuppe i kirkestua, og så var det en middagsbønn i kirka, med dåpen som tema. Vandrerne fikk se et lite opptrinn om Olav den helliges dåp i Rouen i Frankrike, og de som ønsket det kunne bli tegnet med korsets tegn i pannen med vann fra dåpsfatet.

Vandrere i Våjeskogen

dom. Et femtitalls tobente folk og et par firbente hunder begynte etterpå turen til Arendal. Mye av vandringen gikk på grusveier og skogstier, men også noen partier på asfalt.

Underveis på turen var det mange lesestopp med historier om Olav den hellige, bibellesning, sang og bønn. Det finnes mange historier om Hellig Olav, men hva er sant og hva er mer som sagn å regne?

Det spørsmålet var det nok mange som grunnet på underveis denne dagen. På Skåland hadde vandrerne et kaffestopp med munkeservering, som de flinkeste bakerne i Holt hadde laget! Så gikk ferden videre forbi Hasle-

Vi hadde mange lesepauser på vandringen

Noen nye vandrere ble med i følget ved Austre Moland kirke, og turen gikk videre langs den gamle kirkeveien til Nesheim. Så gikk ferden langs den nye turstien forbi Bjørnebo og over Nyli, og videre ned til Kuben og fylkesmuseet. Etter at rømmegrøt og spekemat var fortært, ble «Slaget på Stiklestad» dramatisert på gressplenen ved museet. Tore Hund satte inn dødsstøtet og Olav døde også denne gangen.

På vei ned til byen «jukset» vandrerne litt ved å ta glassheisen ned fra Fløyheia, men lange heisturen var det ikke! Dagen ble avsluttet med en flott Olsokmesse i Trefoldighetskirken.

At Olav ble kåret til helgen er sant, og selv om ikke alle fortellingene om ham er like historiske, så er det mye å lære om og av vikingen som ble en kristen konge.

De som gikk hele turen endte opp med 26 kilometer til fots. Noen såre bein var det nok, men mange gav uttrykk for at det hadde vært en dag som de sent ville glemme og lurer på om det kan bli en fast tradisjon?

Så, hvor går vandringen i Olav den helliges fotspor neste år?

Kjersti Goderstad, en av de eldste vandrerne. Matpause ved Austre Moland kirke.

Pilegrimene samlet utenfor Austre Moland kirke etter middagsbønnen.

Første HELsamling på Eydehavn

En fin gjeng var samlet 1.september til den første HELsamlingen på Kuben på Eydehavn. Stemningen var veldig god, og vi tror at slike samlinger kan bli en fast aktivitet framover for Moland menighet.

Tekst og foto: Elin Ann Øvensen

Mange kom på den første HELsamlingen

Litt over 20 personer fra både Neskilen bofellesskap og Avdeling C på Flosta bo- og omsorgssenter kom sammen til det første ettermiddagstreffet. Diakoniutvalget i Moland menighet hadde dekket bord, stekt vafler og ordnet med mye annet. I begynnelsen av samlingen hadde vi leker, sanger, kaffe og loddsalg. Pengene fra loddsalget er til inntekt for prosjekter drevet av den Den thailandsk lutherske kirke, og som Moland menighet støtter økonomisk. Det var mye å vinne på loddsalget, og særlig populære var de spiselige gevinstene! Olav delte ut gevinster til de heldige vinnerne.

Til slutt i samlingen hadde vi en andaktsstund med bønn, sang og drama over bibelfortellingen om Den bortkomne sønnen. Svein Ingar spilte rollen som sønnen som sløste bort hele arven sin i utlandet, men som tok til vett og reiste hjem til faren sin igjen. Faren, spilt av Ulrich, ble kjempeglad da sønnen kom tilbake, og hev seg om halsen på sønnen og laget fest for ham. Den hjemmевærende sønnen ble spilt av

Vidar Rune. Han ble ikke så glad da broren kom tilbake, men faren ville at alle skulle være med og feire at den bortkomne sønnen var kommet hjem! Og det vi kan lære av fortellingen er at så glad som faren ble, er Gud i alle mennesker. Gud tar imot oss uansett! Til slutt sang vi en velsignelsessang med noen fine bevegelser og alle fikk med seg et dikt hjem som heter «Gled deg!».

Neste gang har Olav lovet å steke vafler, og drama

blir det nok ikke noe problem å få skuespillere til! Sett av datoene for resten av høsten, og bli med på

Kuben torsdager kl. 17-18.30: 6.oktober, 3.november og 1.desember.

Olav Thon var glad for å komme på HELsamling på Kuben.

MILKKURS

Vi er så heldige at vi hvert år har mange flotte konfirmanter i menigheten vår. Det er viktig at vi også har tilbud til ungdommen etter konfirmasjonen.

Nå i høst starter vi opp MILK (minilederkurs) for fjorårets konfirmanter. Dette er et opplegg som er utviklet av Norges KFUK-KFUM. Kurset består av syv kurssamlinger og en helgetur. Tema for samlingene er:

- Vær deg selv
- Stå opp for andre
- Mange slags ledere
- Ungt ansvar, voksent nærvær
- Makt, kropp og grenser
- Leder på leir
- Gudstjeneste og ledelse

Flere av samlingene vil vi ha sammen med de andre menighetene i prostiet. Vi er allerede en fin gjeng fra Moland, men har plass til flere.

NUF (Normisjonens ungdomsforening)

NUF er en ungdomsklubb for ungdommer fra 8. klasse og oppover. I høst samles de på Dalen Misjonshus en fredag i måneden.

Datoene for høsten er som følgende:

- 23. september NUF på Dalen kl. 19.00
- 28. oktober NUFoween på Dalen kl. 19.00
- 18. november NUF på Dalen kl. 19.00.
- 16. desember julebord på Dalen kl. 19.00.

Nærmere informasjon om arrangementene finner du på Facebook ☺

MOBAGOS

Moland barnegospel

Mobagos øver i Stokken kirke onsdager i oddetallsuker klokka 18.00. Vi ønsker barn i 1. – 7. klasse hjertelig velkommen.

Vi synger, leker og koser oss med litt godt i pausen. Nye sangere er hjertelig velkommen!

Har du spørsmål så kontakt **Liv Straume på telefon 93 63 84 82.**

*29.september, 27.oktober og 24. november blir det Supertorsdag i
Stokken kirke klokka 17.00.*

Dette er et arrangement hvor vi håper både store og små vil trives.

Vi begynner samlingen med å spise middag sammen, og etterpå har vi en samling i kirkerommet. Alle er hjertelig velkommen.

Foto: Elin Ann Øvensen

Jesus lot ikke påstanden om få arbeidere stå uten å gi en løsning: «Be derfor høstens herre sende ut arbeidere for å høste inn grøden hans.» (Luk 10,2)

Han sa at vi skulle be. Be om at Gud må sende noen.

Illustrasjonsbilde

Trenger du å prate med noen; sjelesorg og samtale

Av og til kan det være godt for oss alle å ha noen å snakke med, noen som tar seg tid til å lytte. Det kan være både små og store saker som opptar oss. Vi vil svært gjerne være tilgjengelige for deg!

Vi har taushetsplikt, så det som blir fortalt oss kommer ikke videre til noen andre, uten at du ønsker det. Når du ringer kommer du direkte til presten, og det er bare presten som leser eventuelt e-post du sender. Du kan derfor med frimodighet ta kontakt med en av prestene.

Du kan kontakte:

Sogneprest Elin Ann Øvensen, tlf. 958 45 451,
e-post: elin.ann.ovensen@agderkirken.no

Prest Karen Marie Lereim Sævareid, tlf. 990 25 494
E-post: Karen.Marie.Lereim.Saevareid@agderkirken.no

Menighetspedagog: Liv Olsen Straume tlf. 37 01 36 84/ 936 38 482
E-post: Liv.Olsen.Straume@agderkirken.no

Menighetsweekend i november i Moland menighet

11.-13. november 2022 arrangeres det menighetsweekend i Moland menighet. Der annet sted ikke er nevnt, møtes vi på Dalen misjonshus. Nytt av året er at vi er sammen på dagtid, men sover hjemme.

Programmet er foreløpig ikke helt klart, men sentrale punkter som quiz, taco og åpen svømmehall er på plass, og – ikke minst – søndagens gudstjeneste med presentasjon av nye konfirmanter.

Programmet blir variert, med en god blanding av sosial, åndelig og livsrelevant føde for alle aldre. På lørdag skal vi blant annet ha en seksjon med seminarer. Et av seminarene vil handle om «forhåndssamtaler», som handler om hvilke tanker, ønsker og behov vi har i møte med livets siste fase. Hva er viktig for oss når tiden begynner å renne ut? Vet de vi har rundt oss hva vi ønsker når den tid kommer? Forhåndssamtaler kan tas både privat i hjemmet og de kan inngå som en del av en helse- og omsorgstjeneste.

Seminaret holdes av *Trygve Johannes Lereim Sævreid*, postdoktor i medisinsk etikk ved Universitetet i Oslo.

Andre seminarer er ikke klare enda, så her er det mulig å komme med forslag og ønsker.

Vi gleder oss til en helg med fellesskap på tvers av generasjoner!

Program

Fredag 11. november:

Kl 19.00: Quizkveld med enkel kveldsmat og ord for kvelden v/Svein Bjørnes

Lørdag 12. november:

Kl 10-12: Åpen svømmehall på Flosta skole

12.30: Lørdagsgrøt på Dalen misjonshus

13.30: Seminarer (eget opplegg for barna)

14.30: Seminarer (eget opplegg for barna)

16.00: Taco!

17.00-18.00: Fellessamling

Anledning for å være igjen og sosialisere utover kvelden.

Søndag 13. november:

Gudstjeneste i Austre Moland kirke v/Karen Marie Lereim Sævreid og band.

Presentasjon av alle nye konfirmanter i Moland menighet.

Alle er velkomne til menighetsweekend i Moland menighet.

Barnesiden

v/ Ragni Hafsten

BARNEKRYSSORD									
TAKKE - GUDS - TJE - NESTE		DRA	FRUKT		LITEN GRØNN - SAK	BOKA		KIKKER PRO - NOMEN	JOBBER I KIRKEN
HØRE - ORGA - NER					STRØM	PÅFUNN SKJELL			
MÅNED									HAVDYR
PREPO - SISJON					HODE - PLAGG TONE			TO LIKE ELV I ITALIA	
						KJOLE - DELEN LEDD			
SVIR Æ				VEMME - LIGE HODE - DELENE				GUTTE - NAVN FJELL	
		PENGE - GAVE		JENTE - NAVN				SPISE	PIL
KLEM				TALL VOKSE			DYR		ROM
					FRITT RELI - GION				
BAK - VERK							DET SOM ER IGJEN		
TALL	VINNER					SVAR		UNION	
				TRE			GUTTE - NAVN		

OPPGAVE

Finne nye ord for det som står til venstre og sett sammen første bokstav i hvert svar til et nytt ord. Dette blir løsningen på oppgaven.

Gudshus _ _ _ _ _

Midt i uken _ _ _ _ _

Bygget arken _ _ _ _

Pappa _ _ _

Land _ _ _ _ _

Jakobs kone _ _ _ _ _

Mor til Jesus _ _ _ _ _

Mannen til Eva _ _ _ _ _

By i Israel _ _ _ _ _

Apostel _ _ _ _ _

Løsning. Få hjelp av en voksen

Sabelgresshoppe (*Leptophyes punctatissima*), i følge Artsorakelet. Denne har vært ganske vanlig å se i sommer/høst. Foto: Kjartan Telle

Den Norske kirke Moland sogn

Du kan lese Moland menighetsblad digitalt her:

[Moland menighet](#) > [Vår menighet](#) > [Menighetsbladet](#)

Menighetskontoret på Eydehavn er åpent:

Tirsdag til torsdag 09.00–14.00

Fredag 09.00–11.00, Tlf. 37 01 36 80

Adr.: Nesgata 13, 4810 Eydehavn

Ansatte med dir. tlf/ mobiltlf nr:

Menighetssekretær:

Inger Dose Kristiansen 37 01 36 80

E-post: moland.menighet@agderkirken.no

Sogneprest i Moland menighet:

Elin Ann Øvensen 37 01 36 81/ 958 45 451

E-post: elin.ann.ovensen@agderkirken.no

Prest:

Karen Marie Lereim Sævereid 990 25 494

E-post: Karen.Marie.Lereim.Saevereid@agderkirken.no

Organist:

Kristi Møllerup Skaten 959 40 526

E-post: Kristi.skaten@agderkirken.no

Menighetspedagog:

Liv Olsen Straume 37 01 36 84/ 936 38 482

E-post: Liv.Olsen.Straume@agderkirken.no

Kirketjenere:

Austre Moland kirke:

Gerald Ottersland

975 37 003

E-post: geotters@online.no

Stokken kirke og Flosta kirke:

Edgaras Grigonis

403 21730

E-post: dokas04@gmail.com

Menighetsbladets redaksjon (f.venstre):

Steinar Ostermann 995 77 777

Elin Ann Øvensen 958 45 451

Bente Brekka 470 79 998

Grethe Tvede 907 94 750

Kjartan Telle 480 23 563

E-post: menblad@gmail.com

Menighetsbladet kommer ut 4 ganger i året og det er kjærkomment med en gave til bladet.

Bruk kontonummer 2801 49 01703 Mrk. menighetsbladet.

Menighetsrådsleder:

Åge Andre Brømnes, leder

975 03 483

Kristen Bjørnmyr, nestleder

469 89 930

Kirkevergens kontor:

37 01 35 80

Moland menighets konto i Sparebanken Sør: 2801 49 01703

Vipps en gave til Moland menighet: Vipps nr. 506869

Vipps en gave til Moland menighetsblad: Vipps nr. 529339

Forsidefoto: Foreldrene var med da Karen Marie Lereim Sævereid ble innsatt som ny prest

SYNSUNDERSØKELSE — BRILLER

Velkommen til ny brillebutikk,
Austre Moland.

Adresse: Harvelandsveien 5, 4849 Arendal

Vil tilbyr også hjemmesynsprøve!

Åpningstider: Dag- og kveldstid etter avtale.

HJEMMEOPTIKK.NO

Lisbeth Nylund 913 42 125
Optiker Jan Brekke 916 38 941

Se: www.hjemmeoptikk.no/

post@hjemmeoptikk.no

Moland menighetsblad tar gjerne imot kommentarer, innspill, innlegg og synspunkter på den enkelte artikkel og på helheten av bladet.

Frist for innlevering av stoff til neste nummer er 15. oktober 2022.

Menighetsbladet ønsker alle sine lesere en riktig god høst.

Slekters gang 01.06.22 – 31.08.22

Austre Moland kirke

Dåp

12.06. Sanne Støleffell

03.07. Theodor Linden Gulbrandsen

Vielser

02.07. Mary Ellen Viga og
Jon-Olav Håkedal

23.07. Karina Emberland Jacobsen
og Thomas Klausen Jacobsen

06.08. Ida Karin Tingstveit
og Jan Kåre Tingstveit

20.08. Karoline Kleivene og
Stian Bjornes

Stedt til hvile

30.08. Ole Andreas Brekkemoen

Flosta kirke

Dåp

17.07. Magnus Berg

31.07. Tobias Jelmert Godtfredsen

Vielser

11.06. Connie Stiansen og Marius
Kjelstrup

18.06. Stine Finsrud og Kim-Rune
Kastet

30.07. Elin Hjelset og Ole Peder
Tverdal

06.08. Aileen-Therese Kvastad Marcus
sen og Gaute Hansen Havnå

20.08. Sara Maria Kalland Scott og
Vetle Slagsvold Støre

Stedt til hvile

03.06. Åse Johanne Howarth

24.06. Karl Johnsen

12.07. Hanna Andrea Johnsen

27.07. Anita Birgitta Kristina Werner

28.07. Gudrun Unni Brede

23.08. Åge Lauvland

24.08. Solvår Skjølsvik

Stokken kirke

Dåp

05.06. Kevin André Gjeruldsen

05.06. Thea Oland

10.07. Othelie Bjornes Christensen-
Andreassen

24.07. Emma Louise Vintilescu Stian
sen

24.07. Isak Schartner

24.07. Filip Nicolai Vintilescu Haa
gensen

17.08. Liam Stene Tvede

Vielse

13.08. Anja Henriksen og Frederik
Graakjær

Vivesøl gård

27.08. Tina Lysne Magnetun og Step
hen Lysne Magnetun

Stedt til hvile

09.06. John Magnus Thorsen

21.06. Olav Asbjørn Vikingsdal

01.07. Henrik Deila

15.07. Hans Dønnestad

20.07. Ågoth Valborg Hagane

Arendal kapell

19.07. Arne Andersen

Løsning Barnesiden

Konfirmant 2023 i Moland menighet

Det nye konfirmantåret starter etter høstferien.

Tirsdag 11.oktober kl.18 er det infomøte for konfirmanter & foresatte i **Stokken kirke**. Alle som fyller 15 år i 2023 er velkomne til å være konfirmanter i Moland menighet.

Påmelding starter **1.juli** via vår hjemmeside: www.arendal.kirken.no/moland/konfirmant.

KILSUND SERVICE OG MARINA
Tlf. 370 34 157

Carat Kjøkken

Kjøkkenfornyelse eller nytt kjøkken
Nesgt. 4, 4810 Eydehavn
Tlf. 913 66 218
tomottoh@gmail.com

MENY KRØGENES

Åpningstider: Alle dager: 07:00 - 22:00
Søndag stengt

CONRADI & TOPLAND BEGRAVELSESBYRÅ

Tlf. hele døgnet: 37 04 65 95 / 481 84 403

Daglig leder: Trond Magne Teistedal

Trygghet - Nærhet - Kvalitet

VIRKE
GRAVFERD

www.conradi.as
www.toplandbegravelsesbyraa.no

KROVERTEN CATERING

Vi leverer til alle anledninger
Snitter, smørbrød, tapas og koldtbord
Vi arrangerer minnesamvær og selskaper
Tlf. 370 10 775 mail: post@kroverten.no
Hjemmeside: www.kroverten.no
Tangen alle 3, 4817 His

Knut A. Høyer

VESKEHUSET - BOKHANDEL

Østregate 7, 4838 Arendal
Tlf. 37 00 46 60 Fax. 37 02 81 88
E-post: post@hoyerbok.no

Størst på kristen litteratur og musikk
gjennom 80 år

Annonsørene støtter oss!
Bruk annonsørene!

Carlsen VVS
DIN LOKALE RØRLEGER

Espen Stave Carlsen
91 90 08 99

Email: espen@carlsvvs.no

SØSTRENE KJEVIK

Brømnesveien 7, 4849 Arendal,

sostrenekjevik@gmail.com

Tel: 901 87 720

Gårdsbutikk, utleielokale,
teambuilding og hesteridning

Inn på tunet tilbud til:
Skoleelever, varig tilrettelagt
arbeid og Gårdsuke

YX Eydehavn

Tlf. 466 44 604

Komplett servicesta-
sjon med marina

Godkjent dekk-
verksted m/dekkhotell

Catering

Tore Konnestad Begravelsesbyrå

Hislihaven 26

4827 Froland Verk

KIWI mini
pris

SALTRØD

ÅPNINGSTIDER:

**MANDAG –
LØRDAG**
07.00 – 23.00

SØNDAG
10.00 – 20.00

TLF. 370 88 435

Alt av
solskjerming,
ute og inne
Tlf. 90 73 22 68

Kontortider: Man-Torsdag 08.00 - 11.00 og 16.00 - 17.00
Fredag 08.00 - 11.00 Lørdag 10.00 - 12.00
Timeavtaler: Man-Fredag 11.30 - 15.00

Dalen Misjonshus er stedet for mange flotte aktiviteter gjennom hele uken. Den største brukeren er Dalen Barnehage hvor mange barn og voksne har sine daglige aktiviteter. Huset er svært godt tilrettelagt for diverse arrange-

menter med fine lokaler, moderne teknisk utstyr og et nyoppusset og godt utstyrt kjøkken. Huset leies ofte ut til både private arrangementer og øvrige foreninger/ lag. Dersom du ønsker å leie dette flotte lokalet til små eller store arrangementer så er det bare å ta kontakt med Anders Møller på tlf. 915 80 134.

APOTEK 1 SALTRØD
TILBYR UTKJØRING AV VARER
som stomiutstyr, næringsdrikker
og inkontinensutstyr hjem til deg.

Vår kunnskap - din trygghet

Kontakt oss på tlf.: 37 06 11 50 for avtale

EL-PROFFEN Osedalen, 4820 Froland

Tlf: 37 03 86 87 • Fax 37 03 72 10 • E-post a.aa@online.no

DALEN BARNEHAGE

Du er du,
og vi er glade for det!

Det beste for ditt barn.

Advokat Ole J. Devold
Pb. 141, 4902 Tvedestrand
Tlf: 371 96 720

Epost:
ole@advokatdevold.no

Skrivesmurfen
Ragni Maria Hafsten

Syver Kristiansens vei 13, 4810 Eydehavn
Telefon: 37 08 66 48 mobil: 95 80 92 72
E-post: ragni@skrivesmurfen.no
Min hjemmeside: www.skrivesmurfen.no

Kryssordforfatter.
Skriver sanger, taler m.m.
Org.nr: 985 298 750

RØRLEGGER HALVORSEN AS
AUTORISERT RØRLEGGER OG RØRHANDEL
Myreneveien 21, 4847 Arendal

Brannforebyggende el kontroll i bolig
- Gir økt trygghet for familien. Vi er godkjent av Det Norske Veritas

HISØY ELEKTRO
Tlf: 370 10730
- Elektrikeren fra Hisøy -

- Lokal byggmesterbedrift
- Forhandler av Mesterhus og Saltdalshytta
- Nybygg, hus, hytte, garasje og driftsbygg
- ROT (rehabilitering, ombygging og tilbygg)
- Utbedring av bygningsskader
- Tegning, prosjektering og byggesøknad

Våre bygg og prosjekter er basert på skreddersøm som vi enkelt kan tilpasse dine behov. Nybygg, ombygg, påbygg eller rehabilitering, vi kombinerer dine ønsker med fagkunnskap og solid håndverk.

BYGGPARTNERE

MESTERHUS
BYGGPARTNERE AS

Tlf. 37 02 75 18 – post@byggpartnere.no

Arendal BOWLING

Hyperbowl = gøy
Lazertag = Gøyere
VR vex = Gøyest

ALT I BYGG
Tlf. 370 31 666
www.alt-ibygg.no

Stormo
Nordsjø Idé&Design
37 00 56 56

Lundbergs
ANLEGGSGARTNERI

Vi bygger grønt.
Anleggsgartnermester
Tom E. Lundberg
Mobil 909 49 059

HAGEARBEID - GRAVING - LEVERING AV PUKK, JORD OG SAND

Døgnåpen selvbetjent eggutsalg

Brømnes Toppen
Gård og bygdeservice

"Mi bønder ordner det meste!"
Ring Espen på 932 80 427
eller sjekk ut bromnestoppen.no

Lundbergs
PLANTESKOLE

Hos oss får du: Faglig betjening - Ro i sinnet -
Stort utvalg - Høy kvalitet - Inspirasjon - Gode råd.

GRAVMINNER
Vakkert – varig – verdig
Spesialister på omsliping, navntilførsel, restaurering og oppussing.

Mandag-fredag..... kl. 07.00-16.00
Torsdag..... kl. 07.00-18.00
Kvelds- og lørdagsåpent etter avtale.

Fevik Steinindustri AS
Tlf. 370 47 231 Mob. 975 92 000 E-post: post@fevikstein.no
Adr: Moy Moner 95 – mellom Grimstad og Fevik

Alt innen metallgjenvinnig og salg av stål!

LONGUM

STÅL

tlf: 370 32 030 mob: 970 32 030

Gudstjenester Moland menighet høst/vinter 2022

Kirke	Dag	Dato	Tid	Type
September				
Stokken kirke	Søndag	18.09.2022	11:00	Gudstjeneste
Dalen misjonshus	Søndag	25.09.2022	11:00	Gudstjeneste
Stokken menighetssenter	Torsdag	29.09.2022	17:00	Supertorsdag
Oktober				
Flosta kirke	Søndag	02.10.2022	11:00	Gudstjeneste
Stokken kirke	Søndag	09.10.2022	11:00	Gudstjeneste
Dalen misjonshus	Søndag	09.10.2022	18:00	Kveldsgudstjeneste
Trefoldighetskirken-prostihelg	Lørdag	15.10.2022	19:00	Prostiets ungdomsgudstjeneste
Trefoldighetskirken	Søndag	16.10.2022	11:00	Prostiets familiegudstjeneste
Austre Moland kirke	Søndag	23.10.2022	11:00	Gudstjeneste
Stokken kirke	Søndag	23.10.2022	18:00	Kveldsgudstjeneste
Flosta kirke	Søndag	30.10.2022	11:00	Familiegudstjeneste
Stokken Kirkesenter	Søndag	30.10.2022	18:00	Temakveld "Helt ærlig"
November				
Stokken kirke	Søndag	06.11.2022	11:00	Gudstjeneste
Flosta kirke	Søndag	06.11.2022	18:00	Minnegudstjeneste
Austre Moland kirke	Søndag	13.11.2022	11:00	Gudstjeneste
Stokken kirke	Søndag	20.11.2022	11:00	Familiegudstjeneste
Flosta kirke	Søndag	27.11.2022	11:00	Gudstjeneste
Stokken kirke	Søndag	27.11.2022	18:00	Lysmesse
Desember				
Dalen misjonshus	Søndag	04.12.2022	11:00	Gudstjeneste
Stokken kirke	Søndag	04.12.2022	17:00	Julekonsert
Stokken kirke	Søndag	11.12.2022	11:00	Gudstjeneste
Flosta kirke	Søndag	11.12.2022	17:00	Julekonsert
Flosta kirke	Søndag	18.12.2022	11:00	Gudstjeneste
Austre Moland kirke	Søndag	18.12.2022	17:00	Julekonsert

Takk for gavene:

På giro i forrige nummer som var øremerket til trosopplæring, kom det inn kr. 8 650,-.

I dette nummer finner du vedlagt en giro hvor gaven går til menighetsbladet.

Velkommen til gudstjenestene.
Gudstjenestene annonseres i Agderposten hver fredag.
Forbehold om endringer.

Til vi møtes igjen:

Overalt hvor han kom lå hans kjærlige forbønner for alle mennesker etter ham som et godvær.

Tekst: Skrevet om broder Edvin i triologien Kristin Lavrandsdatter av Sigrid Undset.

*Må din vei komme deg i møte, vinden alltid være bak din rygg,
solens lys leke på ditt kinn, regnet falle vennlig mot din jord.*

Og må Guds gode hånd verne om deg til vi møtes igjen.

Tekst: Keltisk velsigning

